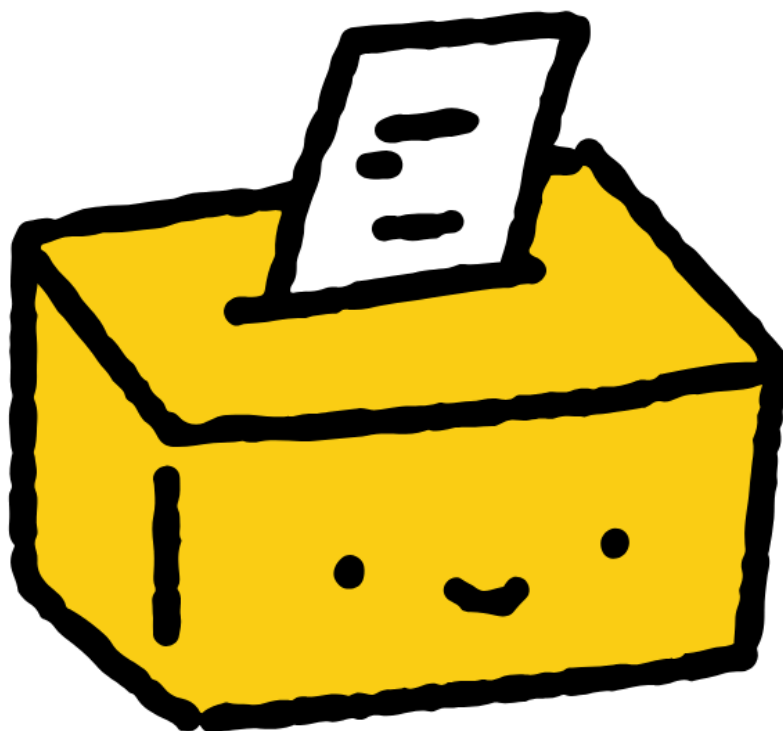

HUR BLIR KLIMATPOLITIKEN EFTER VALET?

**Om partiernas syn på Klimatriksdagens förslag
- valkompass inför valet 2026.**

Klimatriksdagen är partipolitiskt obunden och arbetar för att utveckla medborgares förslag och idéer till en sammanhållen politik som kan uppnå klimatmålen i Parisavtalet från 2015.

KLIMATRIKSDAGEN.SE/VAL2026/

1 Inledning

Vi lever i en tid där klimatkrisen eskalerar. [Forskarrapporternas varningar blir allt tydligare](#). Vi kan inte längre vänta på kraftfulla politiska åtgärder. 2030 är ett viktigt märkesår för klimatpolitiken på flera sätt. Riksdagspartierna (och även EU) har satt upp mål om utsläppsminskningar som ska vara uppnådda till 2030. Det är också ungefär då som världen riskerar att överskrida den utsläppsbudget (återstående utsläppsutrymme) som forskningen definierat för 1,5-graders gränsen.

Den kommande mandatperioden blir därmed mycket viktig för den svenska klimatpolitiken. Klimatriksdagen har jämfört riksdagspartiernas inställning till de viktigaste förslagen i Klimatriksdagens omställningsplan som utgår från det återstående utsläppsutrymmet. Vi hoppas att detta ger väljare, som vill se en kraftfull klimatpolitik, vägledning om vilka partier som bör ges förtroendet att regera under mandatperioden fram till 2030.

2 Riksdagens partier och Klimatriksdagens förslag

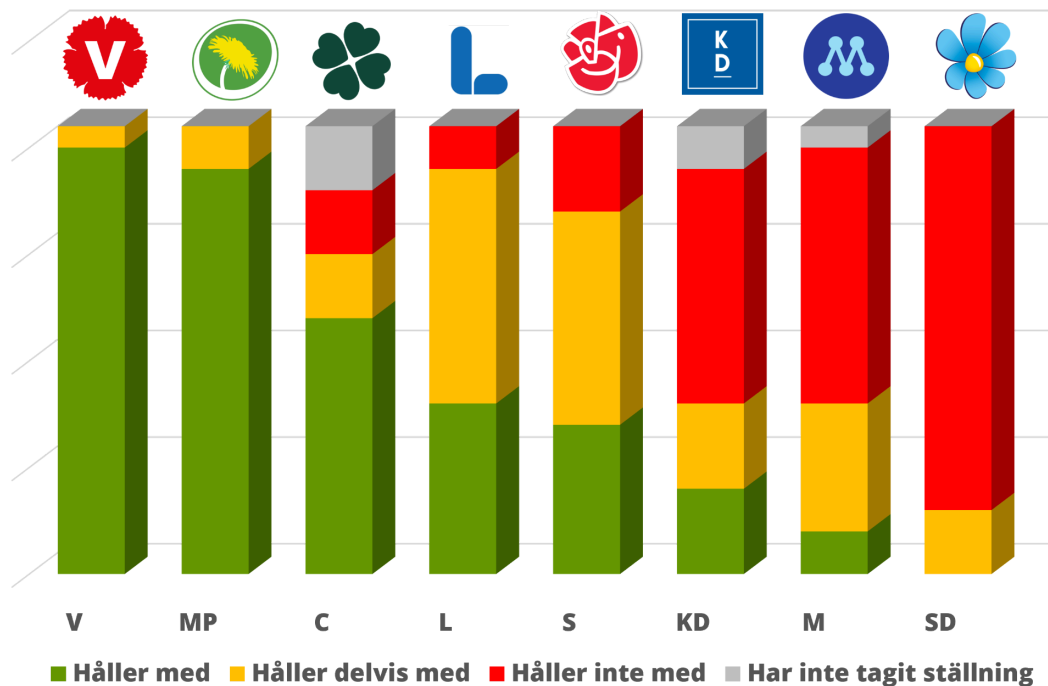
Hur ställer sig riksdagens partier till Klimatriksdagens viktigaste förslag för att Sverige ska ha en chans att uppfylla de löften Sverige gett i Parisavtalet från 2015? Vi har gjort en enkät som baseras på viktiga klimatförslag, med sikte mot att klara Parisavtalet, som Klimatriksdagen lagt fram i sin omställningsplan i mars 2025. [Omställningsplanen i sin helhet hittar ni här](#).

Enkäten omfattar fyra centrala områden för klimatomställningen:

- transportsektorn som står för 1/3 av de fossila utsläppen,
- energisystemet där det finns goda förutsättningar för elektrifiering, energisparande och att producera förnybar energi
- skogen som har en avgörande roll som koldioxid-sänka för att klara klimatmålen, samt
- övergripande ekonomiska och juridiska styrmedel för att göra samhällsekonomin mer hållbar.

I sammanställningen sammanfattar vi resultatet och de kommentarer och motiveringar som partierna gett i sina svar. Vi har också gjort en övergripande analys av svaren för att ge en bild av hur de ser på klimatfrågan, och vilka skillnader som finns mellan partierna. I **bilaga 1** finns partiernas kommentarer till svaren på respektive sakfråga.

Partiernas inställning till Klimatriksdagens 21 förslag

3 Övergripande analys av partiernas svar

Förslag som har ett stort stöd hos partierna

Vi vill först lyfta fram några förslag från vår omställningsplan som har ett stort stöd.

Sju av åtta partier håller med om att **staten bör ta ett större ansvar för en snabb utbyggnad av laddstationer**, särskilt på landsbygden. Sverigedemokraterna håller delvis med om detta.

Sju av åtta partier säger ja till att **staten bör ta ett större ansvar för att utveckla och planera elproduktion, elnät och elpriser samt energilagring och flexibilitet i elnätet** så att elsystemet blir stabilt och elpriserna jämnare. Sverigedemokraterna håller delvis med om detta.

Sex av åtta partier är för att **en del av vinsterna från vindkraft, annan energiproduktion och utvinning av mineraler bör gå tillbaka till berörda kommuner och lokalbefolkning**. Moderaterna och Sverigedemokraterna håller delvis med om detta.

Inom dessa områden borde det därmed inte finnas några hinder att snabbt genomföra reformer som påskyndar omställningen.

Skillnader mellan partierna

Det går att se tydliga skillnader mellan partierna i deras inställning till Klimatriksdagens förslag. Vi kan urskilja tre grupper bland riksdagens partier.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet håller i stort sett med om alla våra 21 förslag. Vänsterpartiet håller delvis med om ett förslag, och Miljöpartiet håller delvis med om två förslag.

Centerpartiet, Socialdemokraterna och Liberalerna utgör en mellangrupp. Centern håller med om tolv förslag, Liberalerna håller med om åtta och Socialdemokraterna om sju. Liberalerna håller dessutom delvis med om elva förslag och Socialdemokraterna om tio förslag.

Liberalernas svar är intressanta. De stödjer ett antal förslag som inte alls varit den sittande regeringens politik. Enligt vår mening tyder det på att de inte alls fått genomslag för sin klimatpolitik i regeringen – trots att de besitter posten som klimat- och miljöminister.

Den grupp som visar minst stöd för våra förslag utgörs av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna sticker ut och säger nej till alla våra förslag utom tre, där de delvis håller med. Kristdemokraterna håller med om fyra av förslagen och delvis med om ytterligare fyra förslag. Moderaterna håller med om två, och delvis med om tre förslag.

Svårt att få gehör för en ny skogspolitik

Vi kan också se skillnader mellan hur partierna ställer sig till våra förslag inom olika politikområden.

Det finns relativt sett mer stöd för våra förslag som handlar om transportsektorn och energisystemet. Däremot finns det svagare stöd för våra förslag om förändringar av skogsvård och skogsbruk. De förslag vi lagt fram har ett gediget forskningsstöd bakom sig, och problemen med dagens skogsbruk framkommer även i rapporter från [Naturvårdsverket](#) och [Skogsstyrelsen](#). Vi kan inte tolka det på annat sätt än att partiernas syn domineras av skogsindustrins perspektiv på hur framtidens skogsbruk bör bedrivas. Här behövs enligt vår mening ett paradigmskifte.

Partierna visar blandat intresse för reformer som kan leda till en mer hållbar samhällsekonomi

Våra förslag som kan ha övergripande betydelse för samhällsekonomins funktionssätt möts av ett blandat stöd. Fyra partier är för att Sverige sätter mål för konsumtionens klimatpåverkan, två håller delvis med om det, och endast två partier är emot det. Sju av åtta partier är helt eller delvis för att de statliga bolagen som Vattenfall, SSAB och Sveaskog får tydligare uppdrag att bidra till klimat- och hållbarhetsnytta. Endast tre partier är dock för att inrätta en statlig investeringsbank för större gröna investeringar.

4 Partiernas svar uppdelat efter sakområden

Partierna har fått ange sitt stöd för förslagen enligt nedanstående gradering. Sedan har de fått kommentera sitt ställningstagande. Partiernas egna kommentarer och motiveringar finns i **bilaga 1**.

Håller med	Håller delvis med	Håller inte med	Har inte tagit ställning
			

4.1. Transporterna

Våra förslag	V	MP	S	C	L	KD	M	SD
Sverige bör förbjuda supertunga och långa lastbilar ¹ och istället göra det mer gynnsamt att frakta gods med tåg och båt.								
Sverige bör införa ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken som är subventionerat och gäller i hela landet.								
Reseavdraget bör göras om så att det baseras på hur långt man reser – inte vilket färdmedel man använder – och så att det gynnar människor som bor på landsbygden.								
Staten bör ta större ansvar för att det snabbt byggs ut laddstationer för elfordon, särskilt på landsbygden.								
Vägtrafik med stora utsläpp, tunga fordon och trafik som körs där det finns bra alternativ (som tåg och kollektivtrafik) bör betala mer än trafik som är lättare/energisnålare och där alternativ saknas (som på landsbygden).								
Pengar från vägavgifter och andra intäkter från vägtrafik bör i högre grad användas till kollektivtrafik och stöd till landsbygd där alternativ till bil saknas.								

Klimatriksdagens analys och kommentarer

Transportsektorn är den enskilda sektor som orsakar störst utsläpp nationellt. Med den politik som har förts av regeringen har utsläppen ökat under mandatperioden, vilket innebär att mycket kraftfulla åtgärder måste sättas in om beslutade klimatmål ska kunna nås.

Partiernas svar visar att stödet för sådana åtgärder endast tycks finnas hos Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Svaren från vissa partier på några av frågorna kan tolkas så att frågorna inte riktigt har uppfattats rätt, alternativt att de inte har tagit ställning ännu, gäller t.ex. differentierade vägavgifter. Partiernas svar tyder på att det är

¹ 2023 godkände Sverige som ett av endast två länder i EU en ökning av längden på lastbilar från 25 m till 34,5 m vilket ökat lastbilstrafikens konkurrensfördel gentemot järnvägen och även ökat slitaget på våra vägar.

främst elektrifiering av fordonen för vägtrafik som är deras politik. Minskad vägtrafik för att klara klimatmålen tycks inte vara en förutsättning för partiernas transportpolitik. Enligt Klimatriksdagens beräkningar krävs en kraftig minskning på 20-30 procent av trafikvolymerna - främst i städerna.

De förslag till åtgärder som Klimatriksdagen för fram, för att skapa förutsättningar för överföring av gods från väg till järnväg, får helhjärtat stöd av endast Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Eftersom godstrafiken på järnväg har svårt att konkurrera med godstrafiken på väg, kan det få allt större negativa klimatkonsekvenser om inte partiernas politik ändras. Den infrastrukturplan som nyligen godkännts av regeringen visar samma tendens att prioritera vägtrafik framför järnvägen.

Sverigedemokraterna saknar helt politik för en hållbar transportsektor, enligt vad vi kan läsa ut av deras förslag.

4.2. Energisystemet

Våra förslag	V	MP	S	C	L	KD	M	SD
Sverige bör satsa mer på havsbaserad vindkraft, bland annat genom statligt stöd och lösningar som fungerar tillsammans med försvaret.	●	●	●	●	●	●	●	●
En del av vinsterna från vindkraft, annan energiproduktion och utvinning av mineraler bör gå tillbaka till berörda kommuner och lokalbefolkning.	●	●	●	●	●	●	●	●
Staten bör ta ett större ansvar för att utveckla och planera elproduktion, elnät och elpriser samt energilagring och flexibilitet i elnätet så att elsystemet blir stabilt och elpriserna jämnare.	●	●	●	●	●	●	●	●
Alla statliga stöd till fossila bränslen bör tas bort, samtidigt som berörda näringar och landsbygdsbor får hjälp att ställa om.	●	●	●	●	●	●	●	●
Sverige bör göra det enklare för lokala grupper och samhällen att producera egen vind- och solenergi.	●	●	●	●	●	●	●	●

Klimatriksdagens analys och kommentarer

Energisektorn är en nyckelfaktor i omställningen. Alla partier har i sin retorik lyft fram elektrifiering som en övergripande strategi för att kunna ställa om transporterna och utveckla en grön industri. Men det finns tydliga skillnader i hur partierna ser på konkreta förslag som kan bidra till den omställningen. Sju av åtta partier är för ett ökat statligt ansvar för att samordna och driva på för ett utvecklat elsystem. Inget parti är direkt emot. Sex av åtta partier är för att lokala samhällen ska få del av vinster från energiproduktion, medan M och SD är delvis för detta – och hänvisar till att regeringen nu lagt fram förslag om viss ersättning till kommuner som tillåter vindkraftsetableringar. KD vill att det är vindkraftsbolagen som står för ersättningen. Vi ser att statliga satsningar för mer havsvindkraft får stöd av oppositionspartierna men möter motstånd hos Tidöpartierna.

Stödet för att fasa ut fossila subventioner är blandat där endast fyra partier är helt för det, vilket är ganska anmärkningsvärt med tanke på de allt mer uppenbara problemen

som finns idag med vårt stora beroende av fossila bränslen. De partier som vill ta bort subventionerna har olika förslag på hur utsatta grupper och näringar ska kompenseras genom riktade stöd istället.

Stödet för att främja lokala energigemenskaper² är svagt bland partierna. Endast tre partier är helt för att satsa mer på detta, trots att det finns tydliga EU-direktiv om att medlemsstaterna ska främja energigemenskaper som kan bidra till att skapa en större trygghet och flexibilitet i energiförsörjningen. Stödet för detta är större hos oppositionen än hos Tidöpartierna.

² Lokala energigemenskaper innebär att enskilda inom ett geografiskt område kan gå samman för att producera och använda förnybar energi som t ex solkraft eller vindkraft.

4.3. Skogen och skogsbruket

Våra förslag	V	MP	S	C	L	KD	M	SD
En ny skogsvårdslag behövs som tydliggör skogens uppgift att lagra koldioxid och säkra biologisk mångfald där avverkningen minskas till en långsiktigt hållbar nivå.	●	●	●	●	●	●	●	●
Kalhyggen bör avskaffas i svenskt skogsbruk, för att stärka biologisk mångfald och öka skogens förmåga att lagra koldioxid.	●	●	●	●	●	●	●	●
Sverige bör öka andelen skyddad skog till 20 procent genom att skydda alla återstående naturskogar och ge annan värdefull skog formellt skydd.	●	●	●	●	●	●	●	●
Skogsindustrin bör ställa om - minska volymen pappersmassa, delvis ersätta ved med råvara med mindre klimatpåverkan, - och satsa på mer förädling, långlivade träprodukter och breddad användning av skogen.	●	●	●	●	●	●	●	●
Sverige bör ta fram en restaureringsplan för skogen där naturliga blandskogsmiljöer och ökad biologisk mångfald stärks i sin helhet till 2050.	●	●	●	●	●	●	●	●

Klimatriksdagens analys och kommentarer

Våra förslag inom skogsområdet ser ut att möta det största motståndet hos riksdagens partier. Endast två partier, V och MP, är genomgående positivt inställda. Vi tolkar det som att flertalet partier främst ser skogen som ett industriellt verksamhetsområde- och inte så mycket en resurs för att möta klimatkrisen och säkra den biologiska mångfalden. T.ex hävdar C, KD, M och SD att de vill fortsätta att se produktion som primärt syfte med skogen eller till och med öka denna.

Intressant är också att Liberalerna inom detta område ser ut att vara mer överens med oppositionen än de övriga Tidöpartierna. En slutsats är att L hade haft större chans att få igenom sin skogspolitik om de hade regerat med oppositionspartierna.

Frågan om en restaureringsplan för skogen, för att öka biologisk mångfald och återskapa blandskogsmiljöer borde ha god möjlighet att kunna genomföras om oppositionen vinner valet och kan hitta stöd för det hos L. Detsamma gäller förslaget om att skogsindustrin bör ställa om till att minska och ersätta pappersmassa med andra råvaror och istället prioritera långlivade träprodukter.

När det gäller andel av skog som bör skyddas vill både V och MP skydda 30 procent, vilket är den nivå som föreslagits för att uppnå ett hållbart artskydd och våra åtaganden internationellt och inom EU. KD menar att vi redan har 30 procent skyddad skog i Sverige, vilket är ett väldigt märkligt påstående som inte har något stöd alls i officiella bedömningar. Moderaterna menar att vi redan skyddar tillräckligt. S, C och L håller delvis med om att andelen skyddad skog ska öka men med en mindre strikt gräns och att målen ska nås i kombination med att skogen brukas.

När det gäller förbud mot kalhyggen är det bara V som håller med helt. MP och L vill se en gradvis övergång till andra metoder. Fem partier tycker att det är ett för radikalt förslag som inkräktar på principen att skogsägare skall ha frihet under ansvar.

Moderaterna lutar sig mot skogsindustrins argumentation att aktivt brukad skog binder mer kol över tid än skog som lämnas för fädot. Det påståendet har dock dåligt stöd i den samlade skogsforskningen, vilket framgår av rapporter av [M Rummukainen](#) samt [studier av Göran Englund m fl.](#)

4.4. Lagar, finansiering och ekonomiska styrmedel

Våra förslag	V	MP	S	C	L	KD	M	SD
Sverige bör införa ett mål om att klimatpåverkan från vår konsumtion ska minska.								
Staten bör skapa en särskild investeringsbank för stora projekt som bidrar till klimatomställningen och klimatanpassning.								
ROT-avdraget bör bara användas för åtgärder som minskar klimatpåverkan, till exempel energieffektivisering.								
Aktiebolagslagen bör ange att alla aktiebolag ska ha mål om ansvar för klimat, miljö och hållbarhet i sin bolagsordning.								
Statliga bolag som Vattenfall, LKAB och Sveaskog bör få tydligare uppdrag att bidra till klimatnytta och samhällsansvar.								

Klimatriksdagens analys och kommentarer

[Flera stora rapporter](#) har på senare tid lyft fram vikten av att samhällsekonomin sätt att fungera behöver förändras för att vi inte ska fortsätta att utarma naturen eller överskrida farliga trösklar i klimatsystemet. Klimatriksdagen har föreslagit ett antal åtgärder som kan bidra till att samhällsekonomin bidrar till klimatomställning och hållbarhet.

Stödet är blandat för våra förslag om övergripande lagändringar och styrmedel för att göra samhällsekonomin mer hållbar. Överlag tenderar de fyra oppositionspartierna att vara mer positiva till våra förslag. Förslaget om mål för att minska konsumtionens klimatpåverkan får stöd av alla partierna i oppositionen. L och KD håller delvis med medan M och SD är emot förslaget. Förslaget om att de statliga bolagen ska få tydligare anvisningar om klimat- och miljönytta vinner ganska stort stöd, endast ett parti, SD, är helt emot det. Endast två partier är för vårt förslag att alla aktiebolag ska avkrävas tydligare klimat-, miljö- och hållbarhetsansvar i aktiebolagslagen.

De fyra Tidöpartierna vill inte ändra på reglerna för ROT-avdrag så att det tydligt riktas mot klimat- och energiåtgärder, medan oppositionen helt eller delvis är för detta.

Bilaga 1.

Partiernas svar med deras kommentarer, uppdelade efter sakområde.

A. Transporterna

Tunga transporter

Vårt förslag: Sverige bör förbjuda supertunga och långa lastbilar och istället göra det mer gynnsamt att frakta gods med tåg och båt.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet. Det är hög tid att på allvar flytta över gods från väg till järnväg och sjöfart. Vänsterpartiet vill därför att den tidigare regeringens förslag om en kilometerskatt/vägsplitageavgift för tunga transport på väg förverkligas.

Miljöpartiet. Regeringen vill tillåta längre och tyngre lastbilar i hela landet genom att höja bärighetsnivån på större vägar för närmare 30 miljarder kronor. Detta är fel väg att gå och Miljöpartiet vill istället skapa bättre förutsättningar för gods på tåg och båt. Det handlar om att rusta upp och bygga ut järnvägen och skapa effektiva omlastningsmöjligheter, men även konkurrensneutrala villkor där tunga lastbilar betalar en km-skatt på samma sätt som gods på järnväg idag betalar banavgifter. På vissa sträckor där alternativ till lastbil saknas kan tyngre och längre lastbilar tillåtas med dispens.

Socialdemokraterna. Att flytta över mer av godstransporterna till järnväg och sjötransporter är viktigt för klimatet. Likaså finns det klimat- och effektivitetsvinster att göra genom att möjliggöra transport med tunga och långa lastbilar. Batterierna i tunga elfordon gör att dessa lastbilar blir tyngre.

Centerpartiet. Centerpartiet motsätter sig ett förbud mot längre och tyngre lastbilar eftersom det skulle innebära en konkurrensnackdel för Sverige som en exportberoende och ytmässigt stor nation. Längre och tyngre fordon är mer transporteffektiva och klimatsmarta eftersom de kan lasta mer, vilket leder till färre fordon på vägarna. En övergång till kortare lastbilar enligt europeisk standard skulle dessutom leda till fler fordon, ökat vägsplitage och vara sämre för klimatet. Vi förespråkar istället teknikutveckling och effektivisering inom alla transportslag.

Liberalerna. Liberalerna anser att möjligheten att frakta gods på järnväg och till sjöss ska underlättas genom attraktivitet och tillgänglighet. Därför såg vi till att ge budgetmedel för att underlätta överflytt av gods från väg till järnväg. Den tunga trafiken behöver ställa om i snabbare takt, men inte genom förbud utan genom att

göra eldrivet mer lönsamt. Därför rekordsatsar regeringen på stöd till både lätta och tunga ellastbilar och utbyggd laddinfrastruktur. Liberalerna vill också ersätta dagens tidsbaserade vägavgifter på tunga lastbilar till distansbaserade vägavgifter som differentieras utifrån fordonens koldioxidutsläpp. Det ökar lönsamheten för eldrivna lastbilar och skapar samtidigt mer rättvisa konkurrensvillkor mellan svenska och utländska åkerier. För att sjöfarten ska bli mer konkurrenskraftig behövs en god tillgänglighet till våra hamnar. Liberalerna anser därför att det är av stor vikt att arbeta för att säkerställa att infrastrukturen till och från våra hamnar fungerar väl tillsammans med en effektiv omlastningsfunktion. Längre och tyngre godståg ger stora klimat- och samhällsnyttor, samtidigt som ledig kapacitet utnyttjas mer optimalt. Att införa längre och tyngre godståg är det snabbaste sättet att öka kapaciteten i järnvägssystemet. För att möjliggöra för längre godståg behövs en del mindre investeringar i bl.a. mötesstationer och förbispår som är tillräckligt långa. Vi behöver också få ordning på järnvägens tillförlitlighet, inte minst genom att ta igen underhållsskulden. Regeringen har därför lagt rekordstora resurser på just järnvägsunderhåll.

Kristdemokraterna: Vi ska inte förbjuda fordon utan jaga utsläppen. Vi vill ha en teknikneutral utveckling av fordonsflottan med sikte på nettonoll. En viktig aspekt i sammanhanget är att om vi kan använda långa lastbilar blir det färre fordon, vilket är bra för miljön. Den riktigt tunga godstrafiken går på vissa specifika sträckor och är inte utspridd över hela vägnätet så det är inte svårt att skapa bra vägar som kan hantera denna typ av trafik.

Moderaterna. Moderaterna vill att transportsystemet ska vara effektivt och på sikt fritt från utsläpp av växthusgaser. Därför vill vi underlätta för fler transportslag, som till exempel tåg och båt, och förbättra järnvägens pålitlighet. Vi ser inte att ett förbud som begränsar konkurrens och försämrar flexibiliteten i godstransportsystemet bidrar till det.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Nationellt biljettsystem

Sverige bör införa ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken som är subventionerat och gäller i hela landet.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet. För klimatets skull behöver det bli enklare, bättre och billigare att åka kollektivt. Vänsterpartiet vill se ett nationellt biljettsystem och en nationell månadsbiljett. Vi har föreslagit detta i riksdagen.

Miljöpartiet. Det har blivit på tok för dyrt att resa kollektivt idag. Det vill vi i Miljöpartiet ändra på. Idén är enkel: ett Sverigekort som gäller för all lokal och regional

kollektivtrafik i hela landet. Förutom ett enhetligt pris ska Sverigekortet fungera i hela landet. Ordinarie pris ska vara 499 kronor och 249 för unga, studenter och pensionärer. Helt enkelt billig och smidig kollektivtrafik!

Socialdemokraterna. Vi vill på sikt införa ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik i Sverige. Ett sådant system skulle förenkla för resenärerna, stärka både fritidsresandet och arbetspendlingen samt gynna lokala och regionala arbetsmarknadsregioner.

Centerpartiet. Vi har varit pådrivande för att införa ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik i Sverige. Vi anser att dagens system, där varje region har egna biljetter, är för krångligt och skapar inlåsnings effekter som försvårar resande över länsgränser. Målet är att förenkla för resenärerna så att det räcker med en biljett för hela resan. Detta ser vi som ett sätt att öka kollektivtrafikens attraktivitet och främja hållbart resande. I förlängningen ser vi också gärna att dessa frågor blir föremål för nordiskt samarbete.

Liberalerna. Ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken skulle underlätta för konsumenten att göra klimatsmarta val. För att uppnå ett större resande kollektivt och ett mer sammanhållet kollektivtrafiksystem krävs förbättrad samordning. Resenären måste uppleva att det är enkelt att planera, köpa och genomföra en resa. Det finns liten eller ingen samordning mellan de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i landet när det gäller att göra det lättare för medborgarna att välja kollektivt resande framför den egna bilen. För detta krävs ett förbättrat och samordnat biljettsystem i hela landet, ett enhetligt biljettsystem för hela Sveriges kollektivtrafik, dvs. tåg, buss, tunnelbana, spårväg och busstrafik och i förekommande fall färjetrafik.

Kristdemokraterna. Regionerna har idag både ansvar och befogenhet att sköta kollektivtrafiken, vi vill inte centralisera detta. Vi är dock helt överens om att det är klokt att subventionera kollektivtrafiken men det får varje region ansvara för att inom sin budget hitta en klok balans.

Moderaterna. Moderaterna vill stärka förutsättningarna för kollektivtrafiken genom bättre infrastruktur, underhåll och att låta regionerna utveckla smarta lösningar som hjälper dem som reser till jobb, skola och fritidsaktiviteter. Ett nationellt toppstyrt subventionssystem riskerar att bli ineffektivt och kostsamt för skattebetalarna, och hämma den lokala utvecklingen.

Sverigedemokraterna. Sverige är ett stort land med olika förutsättningar i olika delar av landet.

Färdmedelsneutralt reseavdrag

Vårt förslag: Reseavdraget bör göras om så att det baseras på hur långt man reser – inte vilket färdmedel man använder – och så att det gynnar människor som bor på landsbygden.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet. Till skillnad från dagens system som gynnar bilresor i storstadsregioner skulle ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag behandla alla reseslag neutralt och utjämna regionala skillnader. Vänsterpartiet har därför i riksdagen föreslagit att reseavdraget bör justeras.

Miljöpartiet. Miljöpartiet vill införa ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag i enlighet med det tidigare riksdagsbeslutet från 2022. Det skulle innebära ett mer rättvist system. Dagens reseavdrag gynnar främst höginkomsttagare i storstadsområden och ökar utsläppen från vägtrafiken.

Socialdemokraterna. Det nuvarande systemet är krångligt med många skattefel som följd. Ett färdmedelsneutralt reseavdrag skulle dessutom bli både mer rättvist och bättre för klimatet.

Centerpartiet. Dagens system för reseavdrag är föråldrat och vi vill genomföra en grundläggande reform. Vi föreslår att avdraget ska omvandlas till en teknikneutral och avståndsbaserad skattereduktion. En sådan modell skulle ge en mer rättvis kompensation till de som har långt till jobbet och saknar realistiska alternativ till bilen, vilket är vanligt på landsbygden.

Liberalerna. Det nuvarande reseavdraget gynnar bilresor framför kollektivtrafik och leder till ökade utsläpp samt minskat resande med tåg och buss. En färdmedelsneutral modell gör systemet mer rättvist och hållbart – samma skattelättnad för samma avstånd, oavsett om du kör bil, cyklar eller tar tåget. Den tidigare riksdagens beslut om ett avståndsbaserat, färdmedelsneutralt reseavdrag revs upp eftersom det riskerade att slå hårt mot bilpendlare i delar av landet med begränsad alternativ av kollektivtrafik. Om ett nytt reseavdrag kan konstrueras som inte får denna konsekvens är vi beredda att hålla med om förslaget.

Kristdemokraterna: Vi ska jaga utsläppen men inte ha synpunkter på vilket färdmedel den enskilde använder sig av.

Moderaterna. Moderaterna återinförde det tidsvinstbaserade reseavdraget 2023 för att säkra ett system som faktiskt fungerar och når dem som behöver det. Vi delar synen att landsbygdsbefolkningen ska ha goda förutsättningar men utformningen av

reseavdraget måste vara effektiv och träffsäker, inte en bred subvention som skapar nya problem.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Utbyggnad laddstationer

Vårt förslag. Staten bör ta större ansvar för att det snabbt byggs ut laddstationer för elfordon, särskilt på landsbygden.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
●	●	●	●	●	●	●	●

Vänsterpartiet. Staten behöver ta ett helhetsansvar för laddinfrastrukturen och säkra en god tillgång till laddplatser i hela landet. Vänsterpartiet har återkommande lyft problematiken med att laddinfrastrukturens uppbyggnad idag är marknadsstyrd. Det är samhällets ansvar att möjliggöra en omställning av fordonsflottan och tillse behovet av laddinfrastruktur i hela landet. Vi har därför i riksdagen bl.a. föreslagit att en strategi för att uppnå EU:s mål om minst en laddpunkt per 10 laddbara fordon ska tas fram.

Miljöpartiet. Vi vill se nationella planer för en kraftig utbyggnad av laddinfrastruktur. Det behövs en förbättrad tillgång till både snabbladdning och normalladdning i hela landet samt att boende ska kunna ladda hemma i såväl villa som bostadsrätt och hyresrätt. Miljöpartiet införde Klimatklivet som innebär att privatpersoner och fastighetsägare får ersättning för att installera laddstationer. Vi satsar 400 miljoner mer per år än regeringen på utbyggnad av laddinfrastruktur.

Socialdemokraterna. Sverige behöver både fler laddstationer och en jämn spridning, och utbyggnaden måste ske i sådan takt och omfattning att den inte blir ett hinder för omställningen. Samtidigt måste klyftan mellan stad och land överbryggas. Laddinfrastrukturen ska byggas ut så att den fungerar i hela landet – från storstäder till landsbygd och glesbygd.

Centerpartiet. Bristen på laddinfrastruktur längs vägarna är ett hinder för klimatomställningen och att det är en grundläggande infrastrukturfråga som politiken måste lösa. Därför vill vi stärka Klimatklivet som bidrar till denna utbyggnad. Målet är att göra det enklare och billigare för hushåll och företag att ställa om till eldrivna fordon, vilket är en central del av vår klimatpolitik som ska göra Sverige rikare, inte fattigare.

Liberalerna. Klimatklivet är ett av regeringens mest effektiva stöd till utbyggnad av ny laddinfrastruktur i hela vårt land och har därför tilldelats rekordstora anslag den här mandatperioden. Satsningarna har lett till att antalet nya laddstolpar har fördubblats jämfört med tidigare mandatperiod, vilket var en av Liberalernas prioriteringar.

Regeringen har också satsat på stöd till laddinfrastruktur för tunga fordon, och remitterat förslag som ska göra det enklare för all tung trafik att söka stöd och ställa om till eldrift. Liberalerna vill fortsätta satsa på effektiva styrmedel som slutför utbyggnaden av laddinfrastruktur, såsom Klimatklivet. Vi ser dock fortsatt en utmaning med att etablera laddpunkter på platser där trafikunderlaget är för lågt för att vara lönsamt, vilket riskerar att hämma elektrifieringen av framför allt långväga godstransporter. Liberalerna vill därför införa ett driftstöd för laddinfrastrukturoperatörer på lands- och glesbygd.

Kristdemokraterna. Detta ligger i linje med den politik vi bedriver i regeringsställning nu.

Moderaterna. Moderaterna har under flera år satsat stort på laddinfrastruktur, och den moderatledda regeringen har genomfört stora satsningar på laddinfrastruktur för att alla ska kunna ladda sin elbil i hela landet. Vi vill också göra det enklare att installera en laddpunkt. Den moderatledda regeringen har därför föreslagit lagändringar som gör det enklare för hyresgäst eller bostadsrättshavare att begära installation av en laddpunkt vid sin parkeringsplats.

Sverigedemokraterna. Staten tar redan ett väldigt stort ansvar.

Differentierade vägavgifter

Vårt förslag. Vägtrafik med stora utsläpp, tunga fordon och trafik som körs där det finns bra alternativ (som tåg och kollektivtrafik) bör betala mer än trafik som är lättare/energisnålare och där alternativ saknas (som på landsbygden).

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet. Vänsterpartiet har i riksdagen föreslagit en geografiskt differentierad vägskatt, som innebär högre vägskatt i storstäder med god tillgång till kollektivtrafik och en låg eller slopad vägskatt på landsbygden där alternativ till bil saknas. Vi vill också se en differentierad avståndsbaserad vägslitageskatt för tung lastbilstrafik.

Miljöpartiet. Sverige ska införa en km-skatt/vägavgifter för tunga fordon som differentieras efter utsläpp, vägslitage och trängsel. Grannländerna Danmark, Tyskland och Polen har redan infört motsvarande för tunga fordon. Väl utformat kommer detta att sänka utsläppen, flytta över gods till framförallt järnvägen och innebära att kostnaden blir lägre på vägar där det är lite trängsel och få alternativ och högre kostnad där det är stor vägträngsel och fler alternativ. På sikt kan detta komma att införas även för personbilar, men fokus är att få det på plats för tung trafik.

Socialdemokraterna. Nuvarande regelverk kommer att behöva reformeras i riktning mot ökad miljöstyrande effekt samtidigt som det inte negativt påverkar transporter i glesbygd. Ett annat viktigt element är att det behöver säkerställa rättvisa konkurrensvillkor mellan svenska och utländska åkerier.

Centerpartiet. Centerpartiet har inte tagit tydlig ställning till just detta förslag. Vi förespråkar generellt principen att förorenaren ska betala för att skapa incitament för klimatsmarta val. Samtidigt vill vi inte att styrmedel får slå orättvist mot exempelvis landsbygden, där bilen ofta är en nödvändighet. Det finns en risk att ett generellt system med vägavgifter riskerar att drabba landsbygdsbor oproportionerligt hårt vilket går emot Centerpartiets politik.

Liberalerna. Generellt verkar Liberalerna för att prissätta det som smutsar ner. En differentierad vägskatt i kombination med ett pris på fossila bränslen kan utformas på olika sätt. Liberalerna vill se distansbaserade vägavgifter på tunga lastbilar som differentieras utifrån deras koldioxidutsläpp. Vidare ser vi positivt på miljözoner för lastbilar i större städer enligt nederländsk modell, i synnerhet tunga lastbilar eftersom de orsakar större bullerstörningar. Miljözoner är samtidigt en komplex fråga och det finns många perspektiv att beakta. Liberalerna menar att det finns större acceptans för miljözoner som omfattar lastbilar än om de omfattar alla fordon, eftersom personbilar är känsligare för människor. Med det sagt utesluter vi inte en bredare miljözonsreform på sikt. Det är helt avgörande att införandet sker successivt.

Kristdemokraterna. Se sid 14-16 i denna riksdagsmotion

<https://data.riksdagen.se/fil/C70938A9-2554-4508-B98A-AF731B64C21B>

Moderaterna. Moderaterna ser behovet av att finansiera infrastrukturen på ett hållbart sätt i takt med att fordonsflottan elektrifieras och bränsleskatteintäkterna minskar. Hur framtidens vägfinansiering ska se ut, inklusive eventuella differentierade avgifter, är en fråga vi ännu inte tagit slutlig ställning till.

Sverigedemokraterna. Ingen kommentar.

Finansiering av kollektivtrafik och stöd till landsbygden

Vårt förslag: Pengar från vägavgifter och andra intäkter från vägtrafik bör i högre grad användas till kollektivtrafik och stöd till landsbygd där alternativ till bil saknas.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet. Vänsterpartiet ser positivt på förslaget att pengar från vägavgifter och andra intäkter från vägtrafik i högre grad används för kollektivtrafik och stöd till landsbygd där alternativ till bil saknas. Samtidigt är det värdefullt att kommunerna är delaktiga och ges möjlighet att, utifrån sina lokala behov och förutsättningar, påverka hur resurserna används på bästa sätt.

Miljöpartiet. Intäkter från trängselskatt ska gå till kollektivtrafiken och vi är öppna för att fler städer som önskar införa trängselskatt ska få den möjligheten för att både minska vägträngsel och skapa intäkter till kollektivtrafiken. Vägavgifter finns idag för att återbetala en infrastrukturinvestering. När investeringen är återbetald kan avgiften gå till att finansiera järnväg och kollektivtrafik. Intäkterna från ETS2 ska gå tillbaka hushållen i form av riktade stöd för omställningen samt för att motverka högre kostnader för hushåll med lägre inkomster samt för de som bor utanför städerna.

Socialdemokraterna. Kollektivtrafiken behöver bli både bättre och billigare. Fler måste även ha råd och möjlighet att köra elbil. För att bidra till en rättvis omställning i hela landet vill vi göra elbilen billigare för vanligt folk. Om priserna på drivmedel skulle drivas upp kraftigt av ETS 2 kan hushållen behöva kompenseras. Däremot anser vi inte att särskilda intäkter i statsbudgeten ska öronmärkas för specifika åtgärder.

Centerpartiet. Vi stödjer generellt satsningar på kollektivtrafik och efterlyser fler reformer som gynnar landsbygden, exempelvis ett förändrat reseavdrag, men hur dessa satsningar ska finansieras har vi inte specificerat på det sätt som frågan föreslår genom en direkt öronmärkning av intäkter.

Liberalerna. Liberalerna är generellt för en klimatsmart skatteväxling, där intäkter från exempelvis koldioxidskatt och utsläppsrätter används för att ytterligare underlätta omställningen från det fossila. Regeringens riktade elbilspremie till människor på landsbygd är ett sådant exempel. Det viktigaste är att underlätta för de som drabbas hårdast av högre omställningskostnader. På så sätt stärker vi den folkliga acceptansen för klimatomställningen.

Kristdemokraterna. Det är viktigt att vi påminner oss om att hållbarhet har tre olika dimensioner. Därför är det klokt att göra riktade satsningar som underlättar för mer resurssvaga hushåll men vi har inte tagit ställning i detalj i denna fråga.

Moderaterna. Moderaterna anser att intäkter från exempelvis trängselskatter ska disponeras lokalt och regionalt där de tas ut, inte omfördelas centralt till kollektivtrafik i andra delar av landet. Det är en också en grundläggande princip att avgifter bara ska finansiera den verksamhet de tas ut i, medan skatter kan användas för annat än det som beskattas

Sverigedemokraterna. Det är ineffektivt att öronmärka intäkter i statens budget.

B. Energisystemet

Havsvindkraft

Vårt förslag: Sverige bör satsa mer på havsbaserad vindkraft, bland annat genom statligt stöd och lösningar som fungerar tillsammans med försvaret. Sverige bör återinföra stöd till landanslutning av havsvindkraft och främja ny havsvindkraft, bl.a. genom att göra det möjligt att samexistera och hitta synergier med det svenska försvaret.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet ser stor potential i den havsbaserade vindkraften. Vi har i riksdagen föreslagit att ge Energimyndigheten i uppdrag att peka ut lämpliga områden och arrangera auktioner, istället för det marknadskaos som råder idag där företag själva ska hitta områden för exploatering. Vi föreslår också att anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft ska avskaffas och istället ska bekostas genom statlig finansiering. Samtidigt bör staten bör gå in med ett 25 procents ägande i parkerna. Vi vill även införa vindkraftspeng för lokal acceptans

Miljöpartiet: Att bygga ut havsbaserad vindkraft i Sverige är avgörande för att säkra låga elpriser och mer grön el till industrins klimatomställning. Miljöpartiet vill att staten ska finansiera utbyggnad av stamnät och anslutningspunkter till havs. Vi vill också att Tidöregeringens avslag på all havsbaserad vindkraft i Östersjön ska omprövas och ge tillbaka uppdraget till Försvarsmakten om att verka för att hitta lösningar som möjliggör att kombinera försvarsintressen med energiproduktion.

Socialdemokraterna: Den nuvarande regeringens försämringar av möjligheterna för havsbaserad vind har lett till att investeringarna i nya anläggningar kraftigt har bromsat in. Den utvecklingen behöver vändas. Vi behöver mer havsbaserad vindkraft och vill se ett nytt system för ökad etablering. .Så kan vi klara klimatomställningen, elektrifieringen och driva fram nya industrijobb i hela landet.

Centerpartiet: Vi vill se en snabb utbyggnad av havsbaserad vindkraft. Svenska Kraftnät ska bekosta stamnät ut i havet för snabbare anslutning och samarbetet med Försvarsmakten måste öka. Det finns tekniska lösningar och goda exempel från våra grannländer. Det här handlar om politisk vilja, inte om avsaknad av lösningar och förslag.

Liberalerna: Havsbaserad vindkraft har stor potential att bidra till en robust fossilfri elproduktion. Precis som för kärnkraften innebär havsbaserad vindkraft stora investeringar och långa projektider. En del investeringar som är samhällsekonomiskt effektiva blir inte av då aktörerna har svårt att bära stora ekonomiska risker över lång tid. Liberalerna överväger en slags riskdelningsmodell – lik den för kärnkraften – för

havsbaserad vindkraft som kombineras med flexibilitet och lagring för att stärka kraftsystemet. Utbyggnaden av den havsbaserade vindkraften får inte ske på bekostnad av vår försvarsförmåga, men Liberalerna vill möjliggöra en bättre samexistens. Exempelvis bör olika tekniska lösningar som exempelvis sensorsystem fortsätta utredas och utvecklas. På så sätt stärker vi både vår energiförsörjning och försvarsförmåga.

Kristdemokraterna: Vi behöver bygga ut mer elproduktion och alla fossilfria energilag behövs i mixen. Däremot vill vi inte subventionera kablarna utan investeringarna måste kunna leva på egna meriter.

Moderaterna: Sverige är idag i akut behov av planerbar elproduktion i södra Sverige, något som havsvindkraft inte kan bidra med. Därför fokuserar Moderaterna i dagsläget på att lyckas bygga ut de planerbara kraftslagen. Vindkraften har även i över 10 år erhållit flera miljarder i stöd. Det vore väldigt positivt om vindkraftsbranschen kunde hitta synergier med försvaret, det är dock något vindkraftsbranschen måste säkerställa.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Lokala ersättningar

Vårt förslag: En del av vinsterna från vindkraft, annan energiproduktion och utvinning av mineraler bör gå tillbaka till berörda kommuner och lokalbefolkning. Genom särskilda fastighetsavgifter eller liknande, samt höjda mineralavgifter bör staten se till att en del av vinsterna från energiproduktion och mineralutvinning återförs till berörda kommuner, lokalsamhällen och berörda grupper.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Kommuner och regioner kämpar med begränsade medel, medan stora bolag gör miljardvinster utan att återinvestera lokalt. Värdet av vad som skapas måste i högre utsträckning komma lokalbefolkningen till del. Vänsterpartiet föreslår därför bland annat att fastighetsskatten för elproducerande fastigheter ska stanna lokalt, att 5 öre per producerad kWh ska gå till kommunerna via energiskatten och att mineralersättningen ska höjas betydligt.

Miljöpartiet: Kommuner och regioner som bidrar med stora samhällsnyttor genom t.ex. energiförsörjning behöver få ersättning för den nytta de bidrar med och för skadorna på miljön. Miljöpartiet vill permanenta och höja ersättningen till kommuner för vindkraft samt införa en motsvarande återbäring på vattenkraften till regionerna. Vi vill även ge närboende rätt till ersättning och delägarskap. Vi vill att ekonomiska värden som uppstår från gruvbrytning ska stanna i Sverige samt att staten ska ta mer ansvar

för att stötta kommuner, inte minst i snabb expansion till följd av gröna industriinvesteringar.

Socialdemokraterna: Vi vill införa ekonomiska incitament för att stärka den lokala acceptansen för mer vindkraft bland närboende och berörda kommuner. Vi anser även att en större andel av det värde som gruv- och mineralnäringen genererar borde komma lokalsamhället till del.

Centerpartiet: Mer av de värden som skapas vid energi- och mineralutvinning ska stanna lokalt. Centerpartiet vill att intäkter från fastighetsskatten från samtliga kraftslag ska stanna kommunalt och regionalt utan administrativa mellansteg. Det behöver fastslås i lag. För mineralutvinning vill vi att ersättningen till både markägare och kommuner ökas för att säkerställa rättvis kompensation. Syftet är att öka den lokala acceptansen och se till att de som bidrar till hela landets försörjning får en rättmätig del av vinsten.

Liberalerna: Regeringen har nyligen beslutat att ekonomisk ersättning ska betalas ut till berörda kommuner och fastighetsägare som bor nära vindkraftsparker, i syfte att stärka de lokala incitamenten för utbyggnad av fossilfri energi. Enligt Liberalerna är lokal acceptans och förankring avgörande vid etablering av elproduktion men också för att vi ska kunna etablera de gruvor vi behöver för klimatomställningen.

Kristdemokraterna: Vi vill att ersättningen ska finansieras av det företag som ansvarar för produktionen, det ska inte gå via skattsedeln. Viktigt också att ersättningen når enskilda hushåll som påverkas, det ska inte bara vara kommunen som får ersättningen.

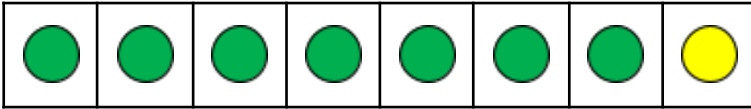
Moderaterna: Moderaterna har tagit ställning för och därefter genomfört så att kommuner får en del av fastighetsavgiften från lokal vindkraftsproduktion, och att närboende ska få rätt till ersättning från vindkraftsbolagen. Det kommer att öka den lokala nyttan och därmed acceptansen för vindkraft. Moderaterna har inte tagit ställning till om ett sådant system ska omfatta flera kraftslag och näringar. Det skulle i så fall kräva en mer omfattande skattereform då det påverkar utjämningsystemet.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Stabil elförsörjning

Vårt förslag: Staten bör ta ett större ansvar för att utveckla och planera elproduktion, elnät och elpriser samt energilagring och flexibilitet i elnätet så att elsystemet blir stabilt och elpriserna jämnare. Staten bör ta ett större aktivt och samordnat ansvar för att utveckla och planera elproduktion, elnät och elpriser samt energilagring och flexibilitet i elnätet, med bland annat satsning på batterilagring, pumpkraft och andra åtgärder som säkrar energisystemets stabilitet, prisstabilitet och flexibilitet.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
---	----	---	---	---	----	---	----

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet vill att staten ska öka sin kontroll över viktig elinfrastruktur. Det är på så sätt som vi säkerställer en stabil elförsörjning, samtidigt som vi pressat ner elpriserna.

Miljöpartiet: Miljöpartiet vill införa ett planeringsmål för effekt från grön baskraft samt ett investeringsstöd för grön baskraft. Med grön baskraft menar vi t.ex. höjd effekt från befintlig vattenkraft, mer flexibilitet och effekt från kraftvärmen, energilagring i form av värmelager, pumpkraft och batterier samt gasturbiner drivna på förnybara bränslen, samt efterfrågefleksibilitet. Vi vill också förlänga och öka finansieringen av länsstyrelsernas regionala energiplanering samt att staten ska ta ett större ansvar för att synka utbyggnaden av elproduktion och -konsumtion genom statliga elektrifieringsavtal.

Socialdemokraterna: För att kunna erbjuda låga och stabila elpriser måste samhället överta mer av kontrollen över elförsörjningen. Sverige behöver ett robust elsystem som på sikt klarar av att leverera upp till dubbelt så mycket el som idag. Staten behöver möjliggöra omfattande investeringar i alla fossilfria kraftslag och i elnätet, där ingår även möjligheter till flexibilitet och energilagring.

Centerpartiet: Centerpartiet vill att vi ska få ett mer robust och effektivt elsystem. Vi vill även reformera ellagen för att främja flexibilitetstjänster och se över ersättningsmodeller för energilagring. Målet är att bygga bort elprisområden genom ökad produktion i söder och bättre överföring. Det behövs planeringsmål på kort och medellång sikt och myndigheternas processer måste kortas kraftigt så att bolagen kan fortsätta bygga ut på marknadsmässiga villkor.

Liberalerna: Liberalerna anser att staten ska ta ett tydligt systemansvar för att energisystemet fungerar: för långsiktig planering, stabila spelregler, robusta elnät och för att undanröja hinder för ny fossilfri produktion. Staten ska sätta ramarna men inte detaljstyra. Energipolitiken har lagts om under den liberala borgerliga regeringen. Leveranssäkerheten och fossilfri el står nu i centrum. Att åstadkomma detta kräver fossilfri elproduktion (av flera olika slag), men också lagring och flexibilitetstjänster. Hur dessa kombineras för att samhällsekonomiskt bygga ett starkt elsystem är inte en politisk fråga. Vi måste återigen låta ingenjörerna få bygga elsystemet. Stora insatser har gjorts under mandatperioden för att göra elsystemet mer robust och resilient. Genom regeringens satsningar på investeringsstödet Kraftlyftet kan elsystemets förmågor förbättras där det behövs som mest, vilket bl.a. kan innebära investeringar i energilager såsom batterier.

Kristdemokraterna: Detta ligger i linje med den politik vi bedriver i regeringen och som mynnade ut i energipropositionen där två nya energipolitiska mål - ett planeringsmål

och ett leveranssäkerhetsmål - beslutades. Det är också viktigt att en tillräckligt stor andel av elsystemet utgörs av planerbar baskraft, den väderberoende får tillkomma som ett komplement.

Moderaterna: Moderaterna anser att staten är ansvarig för att säkerställa ett sammanhållet konstandseffektivt system som kan leverera el där det behövs när det behövs. Under mandatperioden har riksdagen beslutat om energipolitikens långsiktiga inriktning där just detta tydliggörs. Vi har också tagit många steg på vägen mot att ny kärnkraft ska bli verklighet i Sverige. Det är nödvändigt för att el ska finnas där och när den behövs, och till konkurrenskraftiga priser.

Sverigedemokraterna: Staten tar redan ansvar inom ramen för de regler som finns på inre marknaden.

Subventioner av fossila energislag

Vårt förslag. Alla statliga stöd till fossila bränslen bör tas bort, samtidigt som berörda näringar och landsbygdsbor får hjälp att ställa om. Subventioner av fossila drivmedel till t ex jordbruk, skogsbruk och fiske bör fasas ut och ersättas av ett bränsleoberoende omställningsstöd till berörda näringar och landsbygdsbefolkning

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet vill att Sverige ska anta en handlingsplan för hur klimatskadliga subventioner kan avvecklas i närtid med hänsyn till ekonomiskt utsatta och regioner.

Miljöpartiet: Vi vill fasa ut fossila subventioner och istället prissätta fossila utsläpp. Vi vill införa ett nationellt utsläppshandelssystem för transportsektorn som dimensioneras utifrån klimatmålen. Tills det kan införas vill vi höja klimatkrav och koldioxidskatt på drivmedel. Intäkterna ska gå tillbaka till hushållen genom transportstöd och elbilstöd. Vad gäller jordbruket föreslår vi exempelvis att ersätta den nedsatta dieselskatten med ett generellt skatteavdrag (grönt jordbruksavdrag) samt införa en biopremie för att möjliggöra övergången till biodrivmedel.

Socialdemokraterna: Klimatomställningen ska vara rättvis och möjlig att genomföra för människor och företag i hela landet. Därför kommer det att krävas riktade stöd som tar hänsyn till olika branschens skilda förutsättningar att klara av omställningen. Att direkt ta bort alla subventioner av fossila drivmedel till tex jordbruket tror vi skulle vara kontraproduktivt.

Centerpartiet: De fossila subventionerna behöver omedelbart fasas ut. Det är en central del i Centerpartiets klimatpolitik och förslag om en grön skatteväxling, där förorenaren betalar. Samtidigt är vi tydliga med att omställningen måste vara rättvis. Centerpartiet

föreslår därför kompensatoriska åtgärder, som ett fossilfritt och teknikneutralt jordbruksavdrag och en grön skatteåterbäring som betalas ut till alla medborgare, med dubbelt belopp till landsbygdsbor, för att underlätta övergången från fossila bränslen.

Liberalerna: Liberalerna vill fasa ut alla fossila subventioner, inklusive de som går till jordbruket. Det behöver dock göras på ett sätt som värnar konkurrenskraften. Utfasningen måste utformas så att den inte leder till koldioxidläckage eller ökad import med högre klimatpåverkan. Nedtrappningen av jordbrukets dieselsubventioner och prissättning av jordbrukets utsläpp behöver ske parallellt med andra typer av stöd, skattelättnader och teknikfrämjande reformer. Det här behöver tas fram tillsammans med aktörer inom jordbruket. Genom tydliga spelregler och incitament kan utsläppen från jordbruket minska och hinder för nya tekniska lösningar undanröjas.

Kristdemokraterna: För att säkerställa svensk livsmedelsproduktions konkurrenskraft behöver vi ge sänkt skatt på fossila drivmedel eftersom de verkar på en internationell marknad.

Moderaterna: Vi är positiva till en omställning inom de gröna näringarna, som på sikt måste minska sin användning av fossila drivmedel. I dagsläget är dock möjligheterna väldigt begränsade och ett avskaffande av stödet för jordbruksdiesel skulle allvarligt skada svensk produktion och självförsörjning av livsmedel.

Sverigedemokraterna: Utan dieselsubventioner till lantbruket kommer svensk livsmedelsproduktion minska och utsläppen från svenskarnas livsmedelskonsumtion kommer öka. Mycket dåligt förslag.

Lokala energigemenskaper

Vårt förslag. Sverige bör göra det enklare för lokala grupper och samhällen att producera egen vind- och solenergi. Staten bör aktivt främja utveckling av lokala energigemenskaper genom skattebefrielse, krav på nätägare och liknande, med fokus på samägd sol- och vindkraft samt batterilagringssystem.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Energigemenskaper ger stora möjligheter till energieffektivisering, kan minska användandet av fossila energilag och kan dessutom minska elräkningen för de inblandade. Vänsterpartiet har därför i riksdagen föreslagit att staten borde göra det enklare att bilda och driva energigemenskaper.

Miljöpartiet: Miljöpartiet vill underlätta för energigemenskaper genom flera åtgärder. Helt grundläggande är att införa en definition av energigemenskaper så att regelverk, skatter och ev stöd kan utformas för att främja energigemenskaper. Vi vill även

underlätta för energigemenskaper att göra investeringar samt se över energiskatten i syfte att bl.a. underlätta för fler energigemenskaper. Vi vill även ge ansvariga myndigheter i uppdrag att genomföra en nationell stöd- och informationsinsats om hur man bildar och driver energigemenskaper.

Socialdemokraterna: Det ska vara enkelt att lokalt producera vind- och solenergi. Exakt vilka åtgärder som behövs för att ytterligare stimulera detta behöver utredas.

Centerpartiet: Vi vill aktivt främja lokal och egenproducerad energi och vi har konkreta förslag för att göra det enklare och mer lönsamt för privatpersoner, föreningar och lokalsamhällen att producera och dela el. Bland annat vill vi avskaffa energiskatten på egenanvänd solceller, förenkla reglerna för eldelning med grannar och lokala solparker samt ge andelsägare i kooperativ och bostadsrättsföreningar samma gröna avdrag som villaägare. Målet är att frigöra kraften hos de som vill vara en del av energiomställningen.

Liberalerna: Att kunna installera solceller på taket på exempelvis villan, sommarstugan eller bostadsrättsföreningens tak bör vara enkelt. Det ska också vara enkelt för människor att gå samman om gemensamma installationer. De hinder som fortfarande finns kvar måste undanröjas. Ur samhällets perspektiv är det positivt när människor tar egna initiativ för att stärka elsystemet. Styrmedlen behöver vara utformade så att elsystemet byggs samhällsekonomiskt effektivt. Liberalerna vill se att energiskatten på el sänks för att på sikt avskaffas, oberoende av på vilket fossilfritt sätt den har producerats.

Kristdemokraterna: Vi ser gärna att mikroproduktion kompletterar den mer storskaliga men det är också viktigt att det finns ett systemansvar från staten som säkerställer att en tillräckligt stor andel elproduktion är planerbar och leveranssäker oavsett väderförhållanden.

Moderaterna: Det är redan möjligt och det finns stöd för att börja producera och lagra egen el. Moderaterna anser att dagens regelverk är fullgoda.

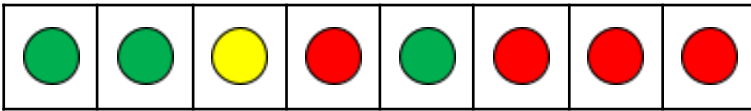
Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

C. Skogen och skogsbruket

Skogens roll i klimatomställningen

Vårt förslag: En ny skogsvårdsplan behövs som tydliggör skogens uppgift att lagra koldioxid och säkra biologisk mångfald där avverkningen minskas till en långsiktigt hållbar nivå.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
---	----	---	---	---	----	---	----

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet har i riksdagsmotion Hållbart skogsbruk för biologisk mångfald och klimatet föreslagit en rad åtgärder för detta.

Miljöpartiet: Dagens skogsvårdslag är otillräcklig för att bevara arter, stärka kolinlagringen och upprätthålla landskapets ekologiska funktioner. För att maximera kolinlagringen, bevara de mest värdefulla skogarna, som ur- och naturskogar, samt säkra klimatanpassade skogsbruksmetoder, krävs att avverkningsnivåerna minskar och skogsvårdslagen moderniseras. Vårt övergripande mål är att lagstiftningen för skogsbruk ska föras in i Miljöbalken.

Socialdemokraterna: Den svenska skogspolitiken vilar på två jämställda mål – miljö och brukande, något som vi anser att den befintliga skogsvårdslagen säkerställer. Ökad kolinlagring i skogen är viktigt för att klara klimatmålen. Detta kan uppnås genom förbättrad skogsskötsel, ett variationsrikt skogsbruk och växtförädling. Ett aktivt och hållbart brukande är samtidigt avgörande, eftersom skogsråvara också behövs för att ersätta fossila alternativ.

Centerpartiet: Ett aktivt och växande skogsbruk är en av de viktigaste nycklarna i klimatomställningen. En välskött och brukad skog binder mer koldioxid och ger förnybara material för att ersätta fossila alternativ som plast och betong (substitutionseffekten). Centerpartiet förespråkar därför en politik för ökad tillväxt och ett hållbart brukande, inte en ny lag som syftar till att minska avverkningarna.

Liberalerna: Skogen har en viktig roll i klimatarbetet – den både binder koldioxid och förser oss med förnybara råvaror som kan ersätta fossila material. För att Sverige ska kunna nå sina klimatmål är ett hållbart skogsbruk med god tillväxt avgörande. Liberalerna vill förena en stark äganderätt med tydliga samhällsincitament. Den som äger skog har intresse att förvalta och vårda över tid, men hela samhället är beroende av skogens ekosystemtjänster. Dessa allmänna nyttor kan inte ensidigt läggas på enskilda markägare. Därför vill Liberalerna både stärka äganderätten för skogsägare som tar miljöansvar och skapa bättre incitament för ett hållbart skogsbruk där biologisk mångfald och ökat koldioxidupptag premieras. Ett exempel är regeringens rekordstora satsningar på återställande av utdikade våtmarker. Liberalerna vill införa fungerande ekonomiska styrmedel för naturbaserade kolsänkor, exempelvis genom kolinlagringsavtal och kolkrediter som skulle ge markägare ersättning för koldioxidupptag.

Kristdemokraterna: Ska vi klara vår klimatåtaganden måste skogen få brukas och inte bara vara en kolsänka. Vi är positiva till att gödsla skogen för att öka tillväxten.

Moderaterna: Aktivt brukad skog binder mer kol än skog som lämnas orörd, och ökad produktion av träprodukter bidrar till att binda kol över lång tid. Vi håller med om att skogen spelar en roll i klimatomställningen – men en ny lag som begränsar avverkning är fel väg. Det är upp till skogsägaren att förvalta sin skog ansvarsfullt – inte politiken att detaljreglera den.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Skogsbrukets metoder

Vårt förslag: Kalhyggen bör avskaffas i svenskt skogsbruk, för att stärka biologisk mångfald och öka skogens förmåga att lagra koldioxid.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vi vill införa ekonomiska stöd för att lämna kalhyggesbruket och bruka skogen kalhyggesfritt samt för att låta skogen stå längre innan den avverkas. Vi har även föreslagit ett nationellt mål om att kalhyggesbruket ska fasas ut.

Miljöpartiet: Vi vill se en bred övergång till mer variation, kontinuitet och naturnära skogsbruksmetoder inom skogsbruket. Det kräver en modernisering av dagens lagstiftning, ekonomiska incitament och en omfattande ökning av den oberoende rådgivningen om alternativ till kalhyggesbruket. Kalhyggen måste minska till storlek och antal, och den sammanlagda storleken på tidsmässigt och rumsligt närliggande hyggen, måste begränsas. I särskilt klimatkänsliga områden krävs ett stopp för kalhyggen. Statliga skogar bör gå före och ställa om till naturnära brukningsmetoder.

Socialdemokraterna: Det finns inte en enda metod som fungerar överallt. Därför behöver vi ha rätt träd för rätt plats och jord, och med rätt avverkningsmetod. För att möta klimatutmaningar och bevara den biologiska mångfalden behöver vi fortsätta utveckla hållbara skogsbruksmetoder. Det är viktigt att kunskapsstödet utvecklas till inte minst de privata skogsägarna.

Centerpartiet: Vi förespråkar frihet under ansvar för skogsägaren. Det innebär att skogsägaren själv, som bäst känner sin mark, ska ha stor frihet att välja skogsbruksmetod. Vi ser ett värde i att det finns en mängd metoder och vill inte låsa

fast markanvändningen. Att helt avskaffa det moderna trakthyggesbruket (även kallat kallhyggesbruk) skulle gå emot denna princip om valfrihet för den enskilde skogsägaren. Istället för förbud vill vi uppmuntra till variation och metoder anpassade för varje specifik skog, där kontinuitetsbruk kan vara ett av flera alternativ.

Liberalerna: Skogens ekosystemtjänster för att binda koldioxid och bevara biologisk mångfald är lika viktig som att kunna bruka skogen och ersätta fossilbaserade varor med biobaserade. Skogsbruket behöver gå mot mer hyggesfritt men vi sätter inget siffersatt mål. Det är viktigt att det vid varje avverkning görs en avvägning av vilka hänsyn som bör tas.

Kristdemokraterna: Ge ansvar och befogenhet till den enskilda skogsägaren. Samma lösning passar inte överallt. Det är upp till varje skogsägare att själv avgöra. Staten ska inte peka med hela handen.

Moderaterna: Det ska vara upp till skogsägaren, inte politiken, att bestämma hur den egna skogen brukas. Att lagstifta bort en etablerad brukningsmetod är ett allvarligt ingrepp i äganderätten. Svensk skogspolitik är dessutom en framgångssaga där svenska skogsägare varje dag bidrar till biologisk mångfald och klimat genom frivilliga avsättningar, hänsynsytor och ett aktivt och hållbart skogsbruk. Aktivt brukad skog binder mer kol över tid än skog som lämnas för fädot.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Skyddad skog

Vårt förslag: Sverige bör öka andelen skyddad skog till 20 procent genom att skydda alla återstående naturskogar och ge annan värdefull skog formellt skydd.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vi har föreslagit att Sverige bör anta en målsättning om att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas i ekologiskt sammanhängande nätverk med avseende på naturtyp och geografisk utbredning.

Miljöpartiet: För att värna den biologiska mångfalden och stoppa förlusten av arter och ekosystem, behöver alla resterande ur- och naturskogar skyddas, och Sverige måste nå våra åtaganden internationellt och inom EU om att skydda 30% av naturen till 2030. Utgångspunkten ska vara ett representativt urval av naturtyper, konnektivitet mellan

livsmiljöer och att säkra ekologiskt funktionella landskap. Fördelningen mellan områden återstår att kartlägga exakt, men skydd av återstående ur- och naturskogar innebär att skyddet av produktiv skogsmark ökar till åtminstone 15%.

Socialdemokraterna: Det är viktigt att skog med höga naturvärden skyddas. Samtidigt behöver vi bruka skogen på ett hållbart sätt där vi balanserar djur- och växtliv, klimat, jobb och tillväxt. Sverige har under modern tid haft en utveckling med ökad skoglig tillväxt och parallellt med detta har även andelen skyddad skog genom naturreservat och frivilliga avsättningar ökat. Det finns flera sätt att skydda skog och öka kolinlagringen. Den svenska skogen måste förvaltas på ett sätt som säkerställer att vi uppfyller våra åtaganden om kolinlagring och biologisk mångfald, både nationellt och internationellt.

Centerpartiet: Centerpartiet stödjer skydd av värdefull skog, men anser att det i första hand måste ske frivilligt, med respekt för äganderätten och med full och rättvis ersättning till markägaren. Vi motsätter oss tvång och är kritiska till att sätta upp procentuella mål som riskerar att köra över den enskilde skogsägaren. Centerpartiet menar också att befintliga skyddade områden måste skötas bättre innan staten i stor skala inrättar nya. Målet om mer skyddad skog delas, men inte medlen som föreslås.

Liberalerna: Den återstående orörda skogen ska skyddas. Men även andra områden, utan de allra högsta naturvärdena, behöver skyddas både för den biologiska mångfaldens skull och för att ge människor möjlighet till rekreation. Hur mycket som behöver skyddas styrs av hur varsamt den återstående skogen brukas. Ju bättre vi blir på att bruka skogen på ett ansvarsfullt sätt, desto mindre blir behovet av strikt skydd.

Kristdemokraterna: Vi behöver bruka skogen för att kunna dels klara våra klimatåtaganden, dels säkerställa konkurrenskraften i skogsnäringen. Enligt Miljömålsberedningens delbetänkande och internationella naturvårdsunion (IUCN) har Sverige redan skyddat nära 30% inklusive OECM, varav nära 10% är strikt skyddade - vilket placerar oss bland bäst av alla EU-länderna i förhållande till målen.

Moderaterna: Sverige skyddar redan idag stora arealer skog. Andelen behöver inte öka. Prioriteten bör vara att sköta redan skyddade områden bättre. Formellt skydd ska ske frivilligt och med full ersättning till markägaren.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar.

Skogsindustrin

Vårt förslag: *Skogsindustrin bör ställa om - minska volymen pappersmassa, delvis ersätta*

ved med råvara med mindre klimatpåverkan, - och satsa på mer förädling, långlivade träprodukter och breddad användning av skogen.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Ingen kommentar

Miljöpartiet: Skogsbruket skulle kunna göra långt större klimatnytta än idag, i synergi med åtgärder som samtidigt stärker den biologiska mångfalden och klimatanpassningsförmågan. Avverkningsnivåerna behöver minska, skogen måste få växa längre innan den avverkas, och en större del av virkesråvaran behöver användas till produkter med lång livslängd som lagrar koldioxid över längre tid. Naturnära och hyggesfria skogsbruksmetoder kan bevara naturvärden och öka klimatnyttan, höja förädlingsvärdet och lönsamheten för skogsägaren, och öka samhällsnyttan.

Socialdemokraterna: Skogsindustrin har en viktig roll i klimatomställningen. Skogen binder kol när den växer och skogsråvara behövs för att ersätta fossil råvara där den färdigut. Samtidigt behöver vi öka förädlingsvärdet, utveckla långlivade träprodukter och stärka återanvändning och återvinning i en cirkulär bioekonomi. Därutöver måste vi värna allemansrätten som säkerställer att alla människor har möjlighet att vistas ute i naturen.

Centerpartiet: Vi vill utveckla bioekonomin och vi vill se ökade satsningar på forskning och utveckling för att ta fram fler förädlade och långlivade träprodukter, som trähus, textilier och biodrivmedel. Detta ser vi som avgörande för att ersätta fossila material och binda kol.

Liberalerna: Skogsråvaran är helt nödvändig för att vi ska kunna ersätta fossil råvara och nå hela vägen till nettonollutsläpp till år 2045. Olja och gas som råvara måste ersättas med icke-fossilt kol. Skogen är vår viktigaste källa. Ett aktivt hållbart skogsbruk kan både ge oss kolinlagring och ett stort uttag av virke. När virket används till långlivade produkter binds kolet länge och vi får den bästa klimatnyttan. Skogsbruket bör styras om mot långlivade produkter med högt förädlingsvärde. Här finns en stor potential för skogsindustrin att öka sitt värdeskapande.

Kristdemokraterna: Vi behöver skogens produkter till att ersätta många fossila produkter inom t ex bygge och kemisk industri. Skogen behöver få brukas för att göra bästa möjliga klimatnytta.

Moderaterna: Aktivt brukad skog binder mer kol än skog som lämnas orörd, och ökad produktion av träprodukter bidrar till att binda kol över lång tid. Därför är det bra med ökad förädling och välkommet med innovationer. Skogen erbjuder fantastiska möjligheter inom många områden men att styra vilken råvara industrin får använda eller begränsa virkesuttaget ställa vi oss inte bakom.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Återställning av naturmiljöer

Vårt förslag: *Sverige bör ta fram en restaureringsplan för skogen där naturliga blandskogsmiljöer och ökad biologisk mångfald stärks i sin helhet till 2050.*

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Naturrestaurering måste prioriteras och genomföras på vetenskaplig grund.

Miljöpartiet: Den svenska restaureringsplanen måste baseras på vetenskap och åtgärderna behöver full finansiering. Det krävs en kraftsamling i hela samhället, en anpassning av relevant lagstiftning och nya styrmedel. Det behöver bli lönsamt och enkelt att restaurera naturen.

Socialdemokraterna: Socialdemokraterna delar bilden av att Sverige ska leva upp till sitt åtagande att inom ramen för EU:s naturrestaureringsförordning ta fram en naturrestaureringsplan för svensk natur. Genomförandet behöver ske på ett sätt som tar hänsyn till svenska förhållanden, skogsägares ansvar och den svenska modellen med frihet under ansvar. Restaureringsåtgärder bör i första hand riktas mot områden där de ger störst ekologisk effekt och kombineras med ett aktivt och hållbart brukande i övriga landskapet.

Centerpartiet: Centerpartiet instämmer i att naturmiljöer behöver restaureras. Vi har själva lyft att skötseln av skyddade områden är eftersatt och vill öka takten i restaureringen. En nationell plan för restaurering är positiv och den måste bygga på dialog, frivillighet och full ersättning till berörda markägare.

Liberalerna: Skogen och skogsbruket är viktiga för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden gentemot EU både inom klimatområdet och när det gäller den biologiska

mångfalden. Det finns ett behov av att återskapa värden som har gått förlorade i skogslandskapet. Det är möjligt att bedriva ett aktivt skogsbruk utan att utarma den biologiska mångfalden. Det är inte tillräckligt att enbart skydda värdefulla områden. Skogsbruket och naturvärden måste också fungera tillsammans. I den mån det är oundvikligt ska begränsningar främst ske inom den statliga skogen.

Kristdemokraterna: Vi är överens om att vi ska ha en långsiktig horisont för att skydda och återställa naturmiljö men vi vill inte att makten över dessa beslut ska ligga i Bryssel

Moderaterna: Beslut om hur svensk skogsmark förvaltas ska fattas i Sverige – inte i Bryssel. Vi är mycket kritiska till förordningen, som hotar äganderätten och självbestämmandet över skogen. Skogsägare gör redan mycket för biologisk mångfald – genom frivilliga naturvårdsinsatser och avsättningar, ofta inom ramen för FSC/PEFC-certifiering.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

D. Lagar, finansiering och ekonomiska styrmedel

Mål om Konsumtionens klimatpåverkan

Vårt förslag: Sverige bör införa ett mål om att klimatpåverkan från vår konsumtion ska minska.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet har sedan länge drivit detta krav.

Miljöpartiet: Miljöpartiet vill se ett nationellt mål för konsumtionsbaserade utsläpp som följs upp med konkreta åtgärder. Det ska vara lätt att göra rätt. En hållbar och cirkulär konsumtion ska främjas där miljömässigt bättre produkter blir enklare att välja och billigare att laga. Det behövs även en politik som reglerar bort produkter som är skadliga. Vi vill se en lagstiftning mot greenwashing som skyddar konsumenterna från missledande påståenden och falsk marknadsföring. Förutom en stor vinst för konsumenterna ger det en rättvis konkurrens för de företag som faktiskt investerar i hållbarhet.

Socialdemokraterna: Miljömålsberedningen presenterade i april 2022 förslag om att det klimatpolitiska ramverket ska kompletteras med mål för konsumtionens

klimatpåverkan och exportens klimatnytta. Tyvärr har SD-regeringen inte tagit detta arbete vidare.

Centerpartiet: Vi har aktivt drivit ett mål gör att tydliggöra både konsumtionens klimatpåverkan och exportens klimatnytta. Vi fick med oss övriga partier i Miljömålsberedningen på det, men regeringen har inte genomfört förslagen. Det är viktigt att prissätta utsläppen i hela värdekedjan. Vilket även kan kompletteras nationell klimatmärkning på produkter. Syftet är att ge konsumenter makten att välja rätt och uppmuntra marknaden att ta fram mer hållbara varor.

Liberalerna: Alla utsläpp från alla sektorer globalt behöver nå hela vägen till noll. Det innebär att utsläppen från både vår konsumtion och vårt resande kommer att behöva gå till noll för att vi ska stoppa klimatförändringarna. Konsumtion är i sig inte fel, men de varor vi köper behöver hålla längre och de behöver vara möjliga att återvinna. Det finns idag ett slit-och-släng-beteende som leder till stor klimat- och miljöpåverkan. Kläder och produkter från onlineplattformar som Temu och Shein innehåller kemikalier som både är farliga och olagliga i EU. De producerar stora sopberg och de säljs på ett sätt som rundar EU:s regelverk och därmed på ett orättvist sätt missgynnar de företag som sköter sig. Det här är ohållbar konsumtion. Liberalerna vill begränsa skadliga affärsmodeller som "ultra fast fashion". Vi vill också fortsätta förbättra lagstiftningen så att allt mer återanvänds, repareras och till sist återvinns.

Kristdemokraterna: Vi vill inte problematisera resandet i sig utan vill inrikta oss på utsläppen. Handel är i grunden något positivt men vi ser gärna att EU har skarpa klimattullar mot andra länder där produkter har tillverkats genom kolbaserad elproduktion.

Moderaterna: Sverige står för 0,1 % av de globala utsläppen. Konsumtionsbaserade mål med åtgärder mot utrikesflygande och import drabbar vanliga människor utan märkbar global climateffekt. Moderaterna föredrar marknadsbaserade styrmedel som koldioxidprissättning inom ETS framför förbud och beteendestyrning. Det vore också bra om omvärldens konsumtion av svenska produkter – som ofta produceras med låga klimatutsläpp – ökade. Det skulle tränga undan produktion med större miljöpåverkan, vilket vore positivt för såväl klimatet som miljön.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Statlig grön investeringsbank

Vårt förslag: Staten bör skapa en särskild investeringsbank för stora projekt som bidrar till klimatomställningen och klimatanpassning.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vi vill vi inrätta en klimatinvesteringsmyndighet med det uppdraget att planera, samordna och prioritera inom ramen för det omfattande investeringsprogram (700 miljarder under 10 år) som vi söker mandat för att genomföra.

Miljöpartiet: En snabb och rättvis omställning förutsätter mer statlig finansiering och riskdelning. Miljöpartiet vill att staten ska investera i förnybar energi, järnväg och gröna industrisatsningar. Vi vill även upprätta en statlig grön investeringsbank.

Socialdemokraterna: För att få fart på den hållbara tillväxten och frigöra kraften i fler privata satsningar ska staten kunna medverka mer till viktiga investeringar. Vi vill se en svensk investeringsbank för att underlätta samordning och växla upp insatser som bidrar till att frigöra privat kapital.

Centerpartiet: Centerpartiet vill generellt påskynda och underlätta för stora gröna investeringar i bland annat infrastruktur och industri och vi har bl.a. uttryckt att nya vägar för finansiering behöver prövas för projekt av nationellt intresse och stödjer statliga verktyg som Industrilivet. Däremot har vi inget specifikt ställningstagande för eller emot förslaget om att inrätta en särskild statlig investeringsbank. Vårt fokus är i första hand att förbättra befintliga stödformer och förenkla regelverk för att mobilisera kapital.

Liberalerna: Staten är en avgörande aktör både för att skapa förutsättningar och möjliggöra privata investeringar i omställningen, men kan också spela en viktig roll i att finansiellt stötta marknadsintroduktionen av olika fossilfria lösningar samt forskning och utveckling. Brådskan att få förändringar till stånd motiverar insatser, men dessa måste utformas så att de inte snedvrider konkurrensen, tränger undan privat kapital eller tar över en risk som marknaden själv borde bära. Liberalerna anser att det här i första hand ska skötas på EU-nivån, dels för att det behövs i alla medlemsstater och dels för att det undviker problem i den inre marknadens funktion. För att mer privat kapital ska investeras i klimatomställningen ska ett klimatinvesteringsavdrag för företag införas samt innovationspriser införas där upptäckter och uppfinningar som minskar utsläppen belönas. EU:s kapitalmarknad ska också integreras ytterligare för att underlätta privata investeringar i industrins klimatomställning.

Kristdemokraterna: Även om syftet är gott är vi inte i dagsläget övertygade om att staten ska agera bank utöver den bank vi redan har, dvs Riksbanken.

Moderaterna: Staten har en roll att spela när det gäller satsningar på den gröna omställningen genom effektiva och tydliga incitament. Men det ska alltid ske på ett sätt som värnar skattebetalarnas pengar och inte snedvrider konkurrensen. Vi håller inte med om att en särskild investeringsbank är rätt typ av insats. Staten bör inte välja ut vilka företag som ska finansieras, framförallt för att staten inte kan förutse vilken teknik som blir mest lyckad. Moderaterna vill istället se bättre ekonomiska villkor för forskning vilket kommer driva fram de bästa nya gröna teknikerna.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Klimatanpassat ROT-avdrag

Vårt förslag: ROT-avdraget bör bara användas för åtgärder som minskar klimatpåverkan, till exempel energieffektivisering.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Vi vill göra om nuvarande "Blå" ROT-avdrag till ett Grönt ROT-avdrag.

Miljöpartiet: ROT-avdraget behöver utvecklas för att styras mot hållbara åtgärder och samtidigt behöver bredare målgrupper än idag kunna omfattas av ROT eller ett motsvarande stöd. För att fler målgrupper ska kunna innefattas kan ett grönt rotavdrag behöva kombineras med ett grönt stöd riktat mot fastighetsägare av flerbostadshus, exempelvis bostadsrättsföreningar och hyresfastigheter. Genom detta underlättas för energieffektiviseringar och åtgärder som förbättras fastigheternas långsiktiga bevarande. Utformningen av ett sådant stöd behöver utredas.

Socialdemokraterna: Vi vill göra om rotavdraget så att de som väljer att genomföra energibesparande åtgärder får en högre subvention.

Centerpartiet: Vi vill styra om stöden till bostäder så att de tydligt gynnar klimatomställningen. Istället för det generella ROT-avdraget förespråkar vi ett breddat och förstärkt "grönt avdrag". Det avdraget vill vi ska stimulera investeringar i energieffektivisering, som installation av värmepumpar, samt installation av solceller och energilagring. Detta överensstämmer till stor del med förslaget intention att

använda skatteavdrag som ett styrmedel för att minska energianvändning och klimatpåverkan från bostadssektorn.

Liberalerna: Liberalerna anser att rot- och rutavdrag är viktiga verktyg för att öppna den svenska arbetsmarknaden till fler människor och samtidigt omvandla svarta jobb till vita. Allt annat lika skapar rot- och rutavdragen en styrning mot att tjänster som tidigare utfördes på den svarta marknaden nu utförs vitt, med pensionspoäng och ökad trygghet för arbetstagarna. Det finns andra, mer ändamålsenliga, åtgärder för ökad klimatnytta och energieffektivisering.

Kristdemokraterna: Det skulle göra systemet otroligt tungrovt och svåradministrerat. Syftet med ROT-avdragen är att stimulera svarta pengar att bli vita. Vi vill inte tynga systemet med fler variabler.

Moderaterna: Vi ställer oss bakom den nuvarande utformningen av ROT-avdraget. Det finns också redan idag ett stöd för att energieffektivisera uppvärmningen för småhus. Bidraget har funnits sedan 2023 och förlängdes nyligen med 300 miljoner kronor per år fram till slutet av år 2030.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Ändrad aktiebolagslag

Vårt förslag. Aktiebolagslagen bör ange att alla aktiebolag ska ha mål om ansvar för klimat, miljö och hållbarhet i sin bolagsordning.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Ingen kommentar

Miljöpartiet: Miljöpartiet vill se tydliga lagkrav som ökar företagens ansvar för klimat, miljö och mänskliga rättigheter.

Socialdemokraterna: Näringslivets roll i klimatomställningen är oerhört viktig. Vi tror dock inte att det är förändringar av Aktiebolagslagen som är det bästa sättet att stötta omställningen. Vi vill ha ett handslag med näringslivet och företagen, en tillväxtplan för Sverige. Detta för att skapa tillväxt i hela Sverige, stärkt svensk innovation snabbare

tillståndsprocesser, ta bort krångliga regler och på så sätt se till så att klimatomställningen innebär fler jobb och investeringar i hela vårt land.

Centerpartiet: Företagen är motorn i klimatomställningen och vi förespråkar incitament framför ökad regelbörda. Ett lagkrav på hållbarhetsmål i bolagsordningen för alla aktiebolag vore en onödig administrativ börda. Det är bättre att nyttja befintliga ramverk som EU:s hållbarhetsrapportering (CSRD). Dessutom uppmuntrar vi företagare som vill prioritera miljöhänsyn att använda andra företagsformer än aktiebolag, såsom kooperativ, där sådana mål kan vara en central del av verksamheten.

Liberalerna: Företagens ansvarstagande för klimatet och den biologiska bör styras på EU-nivå då det är viktigt att företagen på den inre marknaden har jämförbara förutsättningar och då detta behövs i hela EU. Det är tydligt hur EU-kraven på hållbarhetsredovisningarna i kombination med reglerna för klimatsmarta investeringar har fått precis den här effekten. Europeiska företag är idag betydligt mer medvetna om frågorna och de arbetar mycket mer strategiskt med dem än för bara några år sedan. Mot den bakgrunden ser vi inget behov av att ändra den svenska lagstiftningen.

Kristdemokraterna: Vi vill hålla lagstiftningen så "ren" som möjligt och ser inte behovet av att göra denna förändring.

Moderaterna: Alla företag som omfattas av svensk lagstiftning förväntas också följa den. Många företag jobbar också på ett föredömligt sätt med frågor som rör klimat, miljö och hållbarhet. Att gå längre än så, för samtliga företag oavsett bransch, är inte lämpligt och skulle dessutom lägga en större börda på företag som redan idag möter ett stort regelkrångel och administrativ börda.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Klimatdirektiv till de statliga bolagen

Vårt förslag: Statliga bolag som Vattenfall, LKAB och Sveaskog bör få tydligare uppdrag att bidra till klimatnytta och samhällsansvar.

V	MP	S	C	L	KD	M	SD
							

Vänsterpartiet: Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska inte gå före samhällsnytta och hållbarhet

Miljöpartiet: Miljöpartiet anser att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet.

Socialdemokraterna: Staten bidrar redan idag genom sina bolag och affärsverk, men det kan finnas anledning att i styrningen ytterligare förstärka deras roll och ansvar.

Centerpartiet: Vi driver en politik som syftar till en snabb klimatomställning där hela samhället, inklusive näringslivet, måste bidra. Det är en självklar och logisk del av denna politik att statens egna bolag, som Vattenfall, LKAB och Sveaskog, ska ha tydliga ägardirektiv som driver på utvecklingen. Att dessa bolag, som är centrala aktörer inom energi, gruvnäring och skogsbruk, går i bräschen för att uppnå nationella klimat- och miljömål är helt i linje med Centerpartiets ambitioner för en grön tillväxt i hela landet.

Liberalerna: Statliga bolag är inte vilka marknadsaktörer som helst. De ska tjäna hela befolkningen och bidra till samhällets långsiktiga utveckling. Vi menar exempelvis att statens skog skall ta ett särskilt ansvar för att Sverige når målen för biologisk mångfald. Vi menar också att de ändringar av styrningen av de statliga bolagen som har genomförts av den liberala borgerliga regeringen innebär att regeringen numera ställer precis de här kraven.

Kristdemokraterna: Det är en balansgång hur detaljerad ägarstyrningen ska vara.

Moderaterna: Statliga bolag omfattas redan idag av tydliga miljökrav. Enligt statens ägarpolicy 2025 ska bolagen vara föredömen inom miljö och klimat, arbeta mot nationella miljömål och Parisavtalet samt fastställa ambitiösa mål och konkreta omställningsplaner för minskad negativ påverkan och ökat positivt bidrag till biologisk mångfald.

Sverigedemokraterna: Ingen kommentar

Bilaga 2

Samtliga 8 riksdagspartier fick svara på 21 frågor med förslag ur Klimatriksdagens omställningsplan. De uppmanades att svara på om de Håller med = 1 p, Håller delvis med = 0.5 p, Håller inte med (eller ej tagit ställning) = 0p. Här visas en sammanställning av svaren på det totala antalet frågor.

Parti	Håller med	Håller delvis med	Håller inte med eller ej tagit ställning	Antal svar	Poäng
V	20	1	0	21	20,5
MP	19	2	0	21	20
C	12	3	6	21	13,5
L	8	11	2	21	13.5
S	7	10	4	21	12
KD	4	4	13	21	6
M	2	6	13	21	5
SD	0	3	18	21	1.5